

Forfatter: Hjortø, Knud

Titel: Udrag fra Syner (Danske Klassikere)

Citation: Hjortø, Knud: "Syner", i Hjortø, Knud: *Syner*, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2003, s. 141. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hjort_01-shoot-idm140211094252352/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Syner

ubevidste sjæleliv og dets betydning for kunsten og personligheden. Men også kærlighedens problem står frem: er den en hel passion, eller er den umbug som følge af sjælelig spaltning? Endelig er forfatterskabets steder antydte: kosmos eller byen, begge oplevet med rod i det fortrolige landlige miljø, hvorfra så mange af Hjortøs personer stammer. I modsætning til Jøns. V. Jensen, der ifølge litteraturforskeren Jørgen Elbek (Jøns. V. Jensen, 1966) overlevede sine oplevelser af det underste sjæleliv gennem en forkortelse af sit sind og tælt, ledte Hjortø sine erfaringer ind som en understrøm i sit store forfatterskab. Skal man i samtiden pege på en beslægtet forfatter, bliver det ikke den store Jensen, men Jakob Kaudsen, der i tiden flere gange var nomineret til Nobelprisen, og med hvem Hjortø delte romantype: en realistisk fortælling med en stærkt symbolistisk præget teknik. Desuden er de fælles om en analytisk tilgang til tilværelsens store spørgsmål, Knudsen ud fra en teologisk/filosofisk position, Hjortøs fra en psykologisk interesse. Hans livssyn var ikke forankret i en dogmatisk tro, men i en humanisme, der rummede åbenhed over for det almentreligiøse. Leks. i *Den gule kæmpe*, 1923 (en mytologisk Skabelses- og Udviklingsroman, siger Henning Kehler i *Kampen for Livsankuelse*, 1925). B.l.a. fordi hans fortællinger ikke formidler et færdigt standpunkt, men nok så meget udtrykker en erkendelsesakt og en søgen, er Hjortø ikke blevet folkeligt øje, men en forfinet intellektualiserende forfatter, en digternes digter.

Hjortøs egentlige gennembrud som forfatter kom med romanen *Føv*, 1903, der med genudgivelsen i billigbogsserien *Fjernads Folkebibliotek* (40.000 eksemplarer, 1954) er blevet Hjortøs mest udsædte bog. Her er vi i den verden, der forbinder land og hovedstad: småbyen med realskolen, det, der var Hjortøs virkelighed i en årrække. I bogens fine mekanik, der skildrer, hvordan borgerskabet skaffer sig af med en udfordrende skolebestyrer, klinger de forskellige toner på Hjortøs lyre smukt sammen med en let, distancerende ironi.

Tidligt i sit lange forfatterskab skævede Hjortø en række romaner (*Ster og stjerner*, 1904, *To verdens*, 1905, og *Hans Råd*, 1906; samlet 1944 under titlen *To verdens I-III*), der blev hans største indsats og hovedværk. Romanerne er ikke særlig store, og de har